

BIBLIA

A februári elmélkedéseket Turiák Ildikó (Budapest), a márciusiakat Horváth József (Tatabánya) készítette.

Február 6. — Évközi 5. vasárnap — Mt 5,13–16 —

„Ti vagytok a föld sója...”

Aki már kóstolta a vesebetegek diétáját, az tudja, hogy bűn rossz a sótlan étel. Aki már bolyongott úttalan utakon vaksötétben, az ismeri a fény hiányában az emberre rátörő reménytelenség, elveszettség érzést. Ízetlen és reménytelenül sötét az emberi élet. Ízek nélkül, színek nélkül, hangok nélkül, fény nélkül lehet élni, csak rettenetes.

Mik vagyunk? Jobban mondván, minek is kellene lennünk? Az lenne a dolgunk, hogy íz és fény, szín és hang legyenek embertársaink számára. Hogyan felelhetnénk meg ennek a feladatnak?

Korábban elsőként a tanítói küldetés jutott eszembe, de nemigen jutott el a tudatomig a folytatása. „Úgy világítson világosságtok az emberek előtt, hogy lássák jótetteiteket, és magasztalják mennyei Atyátokat.”

Azt mondja a latin közmondás: A szavak elszállnak, a példák vonzanak. Nem lehet a szeretet-tant úgy tanítani, hogy ne legyen mellette a gyakorlati bemutató. Sőt, talán a gyakorlati bemutatónak meg is kellene előznie azt, hogy a szánkat kinyitjuk. De nem ám akármilyen bemutatóról van szó. Istent megta-

pasztaláshoz, a Szeretet megtapasztalásához kellene, hogy a bemutató hozzásegítse embertársait. Arra kellene rábízni őket csipkerózsika-álmukból, hogy a Szeretet micsoda varázslatra képes. Filmekben szokták alkalmazni azt a fogást, hogy a színtelen képek egyszer csak kiszínesednek. A Szeretet megszínesíti, fényvel, meleggel tölti meg a sivár és rideg világot, és megmutatja annak forrását: a mennyei Atyát. A hamisítatlan szeretet az Atya dicsőítéséhez vezet. És talán a tanítványvá váláshoz is – hiszen annak kézzel fogható tapasztalatnak a birtokába juthat az ember, hogy „így élni jó”! Még ha nem is könnyű.

A cselekedeteknek híjával maradó szövegélés viszont nemcsak hogy másokat nem vonz, hanem előbb-utóbb önmagunkat is hitelenné teszi. Ízét vesztett sóvá, leborított világossággá leszünk.

Add Istenem, hogy megtaláljuk a mindennapi megtenni való jót, és így a föld sójává, a világ világosságává legyünk! Add, hogy a tettek aranyfedezete híján ne váljon hitelenné a szó az ajkunkon!

Február 13. — Nagyböjt 1. vasárnapja — Mt 4,1–11 —

„Akkor a Lélek a pusztába vitte Jézust...”

Nem tudom, hogy is van ez. Vezet-e a Lélek bárkit is, bárhová is azzal a céllal, hogy ott az ördög kísértésével találja szembe magát? Nem hinném. Mi szükség is lenne rá? Teremtett létünkben, szabad akaratunkban ugyanis eleve benne foglaltatik a kísértés, azaz a választás. A kísértés ugyanis nem egyéb, mint hogy lehetőségünk van szabad akaratunkkal a szeretet, Isten ellen döntenünk. Nem kell hozzá rendkívüli hely, különleges körülmény. Ha vannak is rendkívüli módon kiélezett alkalmak, a kísértés mégis nagyon is mindennapos dolog életünkben.

Ahova az evangélista szerint a Lélek elvitte Jézust, vagy inkább, ahova Lelke sugallatára ment – a pusztába –, csupán a nagyobb döntések előtti mérlegelésre alkalmas hely. A hétköznapi zavaró momentumai távolabbra kerülnek. Vi-

lágosabban kirajzolódnak a választási lehetőségek alternatívái. Sorsfordulóknál bizonyára nagyon hasznos az ilyen el- és kivonulás megszokott életkereteinkből. Az is szükséges, hogy az ünnepek, lelkigyakorlatok kiemeljenek a hétköznapi mókuserékből.

Például a Nagyböjt. Ha nem vonulunk is a pusztába, azért szentelhetünk, és szenteljünk is a szokásosnál nagyobb figyelmet választási lehetőségeinknek. Mire mondanak igent mindennapi döntéseink? A szeretet szolgálatában, mások szolgálatában állnak? Megáll-e egy mélyebb, hosszabb csendben is az, amivel a lelkiismeretünket nyugtatjuk? Tényleg nem a magunk nagyságát, dicsőségét, hatalmát keressük? Tényleg a szeretet, az Ország szolgálatában sürgölődünk? Esetleg olykor nem is áltatjuk magunkat? Egyszerűen kettős könyvelést folyta-

tunk? Megadjuk magunknak, világunk, császárnak, amit kíván, s a maradék az Istené, az Országé?

Talán mégis lehet, hogy a Lélek viszi Jézust is, és vissz bennünket is a pusztába! S lehet, hogy tényleg az a célja, hogy megkísértessünk. Megkísértetni ugyanis nem egyéb, mint választási lehetőségeinkkel szembesülni. Tudatosan választani, nem pedig sodródni. Lehet, hogy szűkre szabottak választási lehetőségeink határai. Tudatosítanunk kell azonban magunkban, hogy e szűk határok között is valóságos a felelősségünk. Azt sem szabad szem elől téveszteni, hogy a mindennapi kis döntéseket sem szabad bagatellizálnunk. Az élet ritka, sorsdöntő, nagy választásainak kimenetele a naponta ismétlődő kis döntések hajszálgököreiből táplálkozik.

Ma milyen döntések előtt állok?

Február 20. — Nagyböjt 2. vasárnapja — Mt 17,1–9 —

„...egyedül őket vitte fel egy magas hegyre”

Akár létező hely ez a hegy, akár nem, mindenképpen szimbolikus jelentése is van, s nem csupán egy esemény, történet helyszínét határozza meg. Jézus életének két másik nagyon jelentős, talán legjelentősebb eseménye is hegyen történik. Azoknak a nevét is ismerjük: az Olajfák-hegye az egyik, a Golgota a másik.

A hegy kiemelkedik a tájból. Az, ami „hegyen” történik, a katartikus esemé-

nyek, kiemelkednek a hétköznapiokból. Az igen nagy öröm és dicsőség vakító fénye, a vért verejtékező félelem és halál mélységes sötétsége borul ezekre a szentírási hegyekre. A jelenlévők mindegyik esetben: a Mester és barátai. A színeváltozás hegyére és az Olajfák-hegyére egyaránt a Mester, Jézus viszi barátait. A Golgotára már maguktól mennek, akik mennek, de biztosan nem

tesznek ezzel a Mesterük szándékaival ellentétben lévőt.

Mestert mondtam és barátait, s nem tanítót és tanítványt. Tanítani, tananyagot átadni lehet úgy is, hogy az ember személyes dolgaitól távol tartja tanítványait. Talán veszélyes is lenne Olajfák-hegyére, Golgotára invitálni őket. Mi lenne a tekintélyből? Amit azonban Jézus, a Mester, tanít, az egészen más. Szeretni

tanít. Szeretni pedig csak azokat lehet megtanítani, akiket közel engedünk magunkhoz. Azokat, akik barátaink. Akikkel megosztjuk örömeinket és gyötrelmeinket. Akiket beengedünk lelkünk

kamrájába. Akiket felviszünk életünk „hegyeire”. Ez is a demonstráció része. A Mesternek nemigen lehet magánszférája. Barátainak akart tanítványai szabadon kibe járkálhatnak az életébe, hogy így ta-

nulják a Szeretet nagy tudományát.

Jómagam merek-e valakiknek Mesterevé lenni? Be merek-e engedni bárkit is lelkem titkos zugaiba? S ha nem, miért nem? Milyen rejtegetni valóm van?

Február 27. – Nagyböjt 3. vasárnapja – Jn 4,5-42 – „Jézus megkérte: Adj innom!”

Évekkel ezelőtt egyszer már írtam erről a szentírási részről, talán éppen az „Érted vagyok”-ban. Ma is úgy látom, hogy a számariai asszony története iskolapéldája annak, hogy milyen egy igazán hatékony segítő kapcsolat. Tökéletes illusztrációja egy valóban célját elérni képes segítő beszélgetésnek.

Jézus fáradtan és szomjasan, hosszú útról érkezik. Pihenni ül le a kútnál. Ekkor érkezik a számariai nő. Ma és itt talán egy cigányasszony lenne a megfelelője. A zsidók ugyanis nem sok ügyet vetettek a nőkre, a számariaiakat pedig kiváltképp nem becsülték semmire. Ez az asszony ezenfelül még meglehetősen kicsapongó életet is élhetett, amint az később kiderül. Magára valamit adó zsidó szóba sem állna vele, még kevésbé kérne szívességet tőle.

Jézus mindezekre ügyet sem vet. Beszélgetésbe elegyedik az asszonnal. Olyan okot talál a megszólítására, ami

meglepi ugyan az asszonyt, de nem érzi hajánál fogva előrángatott ürügynek. Nincs abban semmi különös, hogy egy fáradt, szomjas ember inni kér. A meglepő csak az, hogy egy zsidó ember kér valamit egy számariaitól. Egy megvevett, kirekesztett embertől kérni azonnal segít abban, hogy az embernek érezhesse magát. Bizalmat szül.

Jézus persze nem elégszik meg ennyivel. Tudomására hozza, hogy ő nemcsak rászoruló, s rászorultságában kérésre fanyalodó, hanem neki is van mit adnia. Olyant tud adni, ami a természetes szomjúságnál égetőbb szomjúságot képes eloltani. Az asszony félreérti. Azt hiszi, hogy a vízfordás fáradtságos munkáját tudná megspórolni. Természetesen kapva kap rajta. Jézus azt mondja, hogy a férjével együtt jöjjen vissza. Úgy tűnik, tudja, hogy ez a nő életének kérdéses pontja. De nem taglózza le erkölcsi prédikációval. De ha nem tudná is, az asszony maga

megvallja. Jézus erre sem csap le. Vár. Az asszony nem szeretné folytatni a kínos témát. Megpróbálja más mederbe terelni a beszélgetést. Jézus most sem akadékoskodik. Csak azt feleli, hogy értelmetlen azon vitatkozni, hogy hol kell Istent imádni. Istent ugyanis lélekben és igazságban, az Atya akaratának megtevésével lehet csak imádni.

Úgy tetszik, hogy Jézus módszere sokkal hatékonyabbnak bizonyul, mint ha direkt módszert választott volna. A számariai asszonyban valami nagyon nagy fordulat történik. Olyan nagy, hogy megmozgatja a számariaiakat, és közülük sokan maguk is felkeresik Jézust.

Mi hogyan közeledünk embertársainkhoz? Észrevesszük-e a kínálkozó alkalmat? Segíteni akarásunk nem alázta meg a másikat? Van-e türelmünk, hitünk közvetett módszert választani? Törekszünk-e rá, hogy ott kezdjük, ahol a másik tart?

Március 6. — Nagyböjt 4. vasárnapja — Jn 9,1-41 —

„Csak nem vagyunk mi is vakok?”

A nagyböjt, amint mondani szoktuk, a böjt, az imádság, a megtérés és a bűnbánat ideje. Nagyböjti tetteink nem öncélúak, hanem eszközök ahhoz, hogy eljussunk a húsvéti örömhöz. Az örömhöz, hogy megtaláljuk Istent, Jézust. Megtaláljuk az Ő világosságát, amely elirányít az életben. A mai ünnep az öröm vasárnapja.

A vakon született meggyógyítása bőven ad gondolatokat az elmélkedéshez.

– „Ki vétkezett?” Akárhányszor szívesebben teszünk fel a kérdéseket, mint hogy konkrét segítséget nyújtunk. Bölcselkedünk, okosakat mondunk, elméleteket gyártunk, projektet dolgozunk ki – ja, és bizottságot is alakítunk! Majd szép lassan hagyjuk „elülni a dolgokat”.

– „A csoda kivizsgálása.” Nincs új a nap alatt! 2000 éve is értettek a kirakat-

perek rendezéséhez. Tudták, hogy a félretájékoztató miként bizonytalanít el, művészei voltak az elkenésnek. Előre elkészített forgatókönyv szerint dolgoztak. Elhatározták, hogy kizárják a zsinagógából azt, aki Messiásnak meri vallani a Názáretit.

– „A vak látóvá lett”: Látta Siloe tavát, a fákat, a templomot, a tolongó embereket, a dühös farizeusokat, a megijedt szülőket. Látta Jézust, és felismerte benne a „világosságot”. Nemcsak látó, hanem hívó is lett.

Jézus azért jött, hogy a szeretet üzenetét elmondva, látókká tegyen bennünket. A Nagyböjt alkalmas idő arra, hogy leborulva valljuk meg hitünket...

Napjainkban a vakok elmesélik nekünk, hogyan néz ki a világ. Megmutat-

ják a „való világot”. Próbálkoznak egy olyan világ kiépítésével, ahol vak vezethet világtalant. Az emberek megtalálják kifogásaikat, hogy ne kelljen elfogadni a „világosságot”, ne kelljen változtatniuk életükön.

A megszokás rabjai, a kifogásgyártás művészei a jámborság köpenye mögé bújnak (szombaton gyógyít), vagy a tudás sáncaiba húzódnak (Mózes tanítványai, meggyőződéses materialisták vagyunk), vagy egyszerűen erőszakhoz folyamodnak (Ő akar tanítani? A más-ként gondolkodást a média eszközeivel is elfojtják).

Az előítélet, az elvakultság, a hamis magabiztosság okozta vaklás árt leg-többet Isten ügyének. Az igaz megtérés, a Jézus elé borulás: „Hiszek, Uram”, jelenti a megváltást.

Március 13. — Nagyböjt 5. vasárnapja — Jn 11,1-45 — „Hiszem a test feltámadását...”

„Hiszem a test feltámadását”, mondjuk a hitvallásban. Automatikusan mondjuk a betanult szövegeket. Pedig valójában életformáló vallomás lenne.

A Lázár feltámasztása-történet középpontjában Jézus áll. Az Ő istenközelége, Mennyei Atyával való közös-sége teremti a csodát. Ugyanakkor megmarad embernek: Istenre figyelő küldött, akinek imáját az Atya meghallgatja. Együtt érez, könnyezik – de ma-

gabiztos: „Én vagyok a feltámadás és az élet!”

A János-evangélium egyik legmegrendítőbb és legmisztikusabb kijelentését halljuk. Itt vagy becsukja valaki a Bibliát, mondván: ilyesmit nem érdemes tovább olvasni, vagy szomjas szívvel olvas tovább. Mit is akar mondani Jézus? Semmiképpen sem azt, hogy az Őt követők nem fognak meghalni.

Azt mindenképpen magában foglalja

a kijelentés, hogy fel lehet támadni a lelki-szellemi halálból, a bűntől megrottott és életnek nevezett vegetációból. Jézus ezt tudja tenni velünk: Életre támaszt! Mint a tékozló fiú hazatérése: „Meghalt, de feltámadt”. Természetesen kell hozzá a mi áldozatos igyekezetünk is.

Azt is magában foglalja a jézusi kijelentés, hogy nem a halálé az utolsó szó. Ez a földi élet csupán az örök életnek a

nyitánya. Akik Jézusban hisznek, vele közösségben élnek, Istennek szolgáló életet élnek, nem látnak halált. Akik megtartják tanítását, azoknak örök Életük van. Hitünk szerint a Jézus által ajándékozott élet már a jelenben is va-

lóság, de a feltámadásban teljesedik ki. „Hiszed-e ezt?” Ha Jézus itt és most nekünk tenné fel a kérdést, vajon mit válaszolnánk?

A nép vezetőit igazában nem a Jézus által elmondott tanítás zavarta. A cso-

dák, a tettek voltak zavaróak, melyeket a nép körében végbevitt. Ezek hatására lett egyre több követője.

Tettek nélkül a mi hitünk is édes keveset ér. Vajon tetteink láttán akadnak követőink?

Március 20. — Virágvasárnap — Mt 21,1–11 — „Kovászosítani”

Karinthy Barrabás című novellájában Jézus új törvényt kér magára és azokra, akik Nagypénteken Barrabást választották. Feltámadva a sírból, a Barrabás által tönkretetteket külön-külön szólítja meg, ők egyenként mondják el, hogyan bántotta, gyalázta őket Barrabás. Mindnyájan külön-külön megígérik, hogy csak intsen, ők újra választanak, és kiáltják majd együtt és közösen: „A Názáretit”. Egyre több béna és sánta és nyomorult csatlakozik hozzájuk. Megérkeznek Jeruzsálembe, Pilátus háza elé. Pilátus a tornácon ül, és estebédjét költi Barrabással. Jézus szelíden szólni kezd: „Vissza kel-

lett térnem halottaimból, mert a nép nem tudta, mit cselekszik. Már megismerte Barrabást, és most új törvényt akar. Kérdezd meg őket újból...” És Jézus int nekik, s mint mennydörgés zeng fel a sokaság, és kiáltja: „Barrabást, Barrabást!” És rémülten néznek egymásra, mert külön-külön mindegyik azt akarta kiáltani: „A Názáretit”.

A Mester végignézett rajtuk, és egyenként ismerte mindegyikük arcát, de a sok arcból egyetlen ellenséges arc lett.

Az evangéliumi szakasz a jeruzsálemi bevonulás ujjongó tömegét írja le.

Az előző evangéliumi szakaszban a nép még csitítja a jerikói vakokat, akik Jézust Dávid fiának szólítják. Most az izgalomba jött város vonul Jézus elé, és a nép éljenez.

Megfontolandó, hogy akik ma hozsannát kiáltanak, pár nap múlva „Feszítsd meg”-et üvöltönek. Ilyen az ember?...

Vajon mentes vagyok a tömeghipnóztól? Merek kilógni a sorból? Másként gondolkodásomat szavaimban, életvitelemben feltárom mások előtt? Vállalom a tanúságtétel, a kovászosítást feladatát? Nem vész el a tömegben egyéni meggyőződésem?

Március 27. — Húsvétvasárnap — Jn 20,1–9 — „Győződj meg magad!”

Kínzó és gyötrő kérdéseket tesznek fel: Miért kell ártatlan kiskisgyermekeknek meghalni, amikor sok idős „már szeretne”. Ha a világ meg van váltva, miért van olyan sok kegyetlenség? Miért kell milliiónknak éhezni, éhen halni?

A hívő emberek életében is számtalan a megpróbáltatás, a kétség. Mindezek arra ösztönöznek, hogy vizsgáljuk meg, miért és kinek hiszünk.

Úgy tűnik, 2000 éve a Názáreti Jézus csődöt mondott! Akik számára elviselhetetlen volt személye, ott álltak a kereszthez, és igazolva látták magukat. Az elítélt nem szállt le a keresztről. „Csaló, csak mondta, hogy Isten fia; nem vagyunk gyilkosok, hanem igazságtevők, hiszen a nép félrevezetőjét iktattuk ki.”

Bosszanthat bennünket, hogy Jézus miért nem rajzolta meg világosan, hogy ő a Messiás. Igaz, nehéz dolga lett volna, hisz nem azt hozta tarsolyában, amit vártak, így hivatalból sem fogadhatták el.

Miért végzett fől munkát feltámadása után? Itt-ott jelent meg, és csak a tanítványoknak. Miért nem a főpapok elé állt újra? Miért nem sétált be a jeruzsálemi templomba: „Itt vagyok! Megöltetek, mert hagytam! A jövődölések beteljesedtek. Úgy van, ahogy mondtam. Lerombolhatjátok Isten templomát, harmadnapra felépitem azt. Az Atya igazolt! Én vagyok a Messiás!”

Mi lett volna a következménye? Ha megjelenik a templomban, öldöklés kezdődik, és az egész ország csatátér lesz. Akkor már egyszerűbb lett volna a Sátán kísértésének engedni a világcsászárság felkínálásakor.

A gyilkosok felkészültek, biztosítani akarták a sikert, öröket állítottak, akik tanúsították a test ellopását. Nehéz a hatalmasok élete...

A Húsvét nem olcsó öröm. A verekedést nem ismerő győzött a bántás, a szeretetlenség felett. Nem a bosszúállás, hanem a szeretet jelenti a feltámadást. Aki ezt megérti, a lényegre fogta fel. A Húsvét a keresztény tanítás középpontja: a szeretet legyőzhetetlen.

A keresztre feszítés után a tanítványok lélektani jellemzője a kilátástalanság és csalódottság volt. Valami „komoly dolognak” kellett történni, ami radikális változást hozott bennük. Péter „látta és hitt”. Új döntést hozott, új hűséget fogadott. Saját tapasztaláson alapuló, életformáló élményre tett szert. Ez lett tanúságtételének és életodaadásának alapja. Ezért nem hallgatható arról, amit látott és hallott.

Számomra feltámadt Krisztus? Én feltámadtam az Ő számára? Meghozom ismételt, nap nap után döntésemet mellette és az általa hozott út mellett? Azon járok?

